

Warszawa, 24 września 2024 r.



P O L S K A I Z B A
Systemów Bezzałogowych

Polska Izba Systemów Bezzałogowych
ul. Piękna 24/26A
00-549 Warszawa

Sz.P.
Paweł Szymański
Dyrektor Departamentu BSP
Urząd Lotnictwa Cywilnego
ul. M. Flisa 2, 02-247 Warszawa

W nawiązaniu do propozycji powołania grupy doradczej, której zadaniem będzie wspomaganie Prezesa Urzędu w kwestiach związanych z bezzałogowymi statkami powietrznymi i sugerowanie rozwiązań wspierających rozwój polskiej branży BSP, w imieniu Polskiej Izby Systemów Bezzałogowych będącej inicjatorem powstania tejże grupy, proponujemy następujący zakres zagadnień, które uważamy za priorytetowe:

1. Konieczne jest przeprowadzenie oceny wpływu już wprowadzonych oraz planowanych przepisów prawa lotniczego na prywatny sektor branży BSP – w tym na rynek usług lotniczych oraz interesy polskich producentów systemów bezzałogowych. Udostępnione przez Urząd dane statystyczne zawarte w piśmie o sygnaturze LBSP-3.053.5.2024.ULC.1 skierowanym do Izby w dniu 19.09.2024 r. jednoznacznie wskazują na brak zainteresowania szkoleniami do uprawnień unijnych w kategorii szczególnej: (od grudnia 2023 roku do maja 2024 roku przybyło zaledwie po 2 uprawnienia do STS-01 i -02 – łącznie 4) i wyhamowanie szkoleń do uprawnień krajowych. Niepokojący jest również spadek ilości wydanych zezwoleń na operacje - poza scenariuszami w stosunku do złożonych wniosków (rok 2021: złożonych 52 – wydanych 46, rok 2022: złożonych 63 – wydanych 42, rok 2023: złożonych 52 – wydanych 25, rok 2024 do września: złożonych 87 – wydanych 22). To pokazuje wzrastające obciążenie urzędu, które nie jest spowodowane bezpośrednio rosnącą ilością zarejestrowanych operatorów (w 2021: 102 728, do września 2024: 279 977 –



wzrost nie przekłada się wprost proporcjonalnie na ilość składanych wniosków). Jesteśmy więc w sytuacji, w której zainteresowanie wykorzystaniem unijnych scenariuszy STS nie wzrasta, a jednocześnie maleje zdolność urzędu do wydawania zezwoleń poza scenariuszami. Biorąc dodatkowo pod uwagę fakt, że stosowanie scenariuszy krajowych zakończy się z końcem przyszłego roku, polska branża BSP wyhamuje jeszcze bardziej i może dojść do groźnych sytuacji przechodzenia do szarej strefy przedsiębiorstw, które w ten sposób będą ratować swoją - budowaną przez lata - działalność gospodarczą przed upadkiem w wyniku niesprzyjających zasad prawa.

Jako Izba uważamy za konieczne przeprowadzenie głębszej analizy dalszego wpływu wprowadzania kolejnych przepisów prawa UE w życie, a głównym elementem tej analizy powinno być rozważenie wdrożenia pewnych ułatwień lub odstępstw od niektórych przepisów europejskich w ramach już obowiązujących przepisów. Za optymalne uważamy utrzymanie krajowych scenariuszy standardowych obowiązujących jedynie w Polsce, opcjonalnie zgłoszenia przez Urząd nowych STS bazujących w pewnym stopniu na NSTS lub opracowanie formularzy dla „krajowych PDRA”, które byłyby nieformalną „kontynuacją NSTS” na kolejne lata na zasadach udzielania przez Urząd zezwoleń o 12-24 miesięcznym okresie ważności dla operacji realizowanych w określonych ramach i na pewnym nieprzekraczalnym (dopuszczanym przez ULC i prawo UE) poziomie ryzyka operacyjnego.

2. Powołując się na Art. 2 ust. 3 rozporządzenia bazowego 2018/1139 uważamy, że wyłączenia na większą skalę powinny objąć zakres usług realizowanych w ramach szeroko pojętego interesu publicznego, na co pozwala wspomniany artykuł. Zastosowanie kryterium interesu publicznego umożliwiłoby elastyczne podejście do regulacji europejskich, a grupa doradcza wsparłaby Urząd w procesie tworzenia regulacji krajowych na potrzeby tego typu operacji biorąc pod uwagę interes całej branży BSP (w tym sektora prywatnego również) oraz technologie dostępne na krajowym i europejskim rynku.

Ponadto operacje ratunkowe, inspekcje infrastruktury krytycznej, operacje związane z zarządzaniem kryzysowym, wykonywane przez jednostki MSWiA/MON, OSP, PSP, WOPR, GOPR, pilotów/operatorów współdziałających z tymi służbami i na ich zlecenie, powinny być wyłączone z części lub całości przepisów europejskich. Kwalifikowanie takich lotów pod prawo UE i wszystkie procedury wymagane tym prawem (np. szacowanie ryzyka i uzyskiwanie zezwoleń na operacje) znacząco utrudnia i spowalnia ich przeprowadzanie, a przecież są to operacje często ratujące życie lub zapewniające bezpieczeństwo państwa polskiego. Oczywiście wymagałoby to opracowania specyficznych wymagań i procedur, które umożliwiłyby realizację takich lotów w sposób bezpieczny dla innych, ale uwzględniając specyficzne potrzeby operacyjne, w czym Izba również może pomóc korzystając z doświadczeń jej członków.

3. W ramach działań grupy doradczej proponujemy również przemyślenie możliwości rozwoju dronów w sektorze rolnictwa. W pierwszej kolejności chodzi o możliwość stosowania dronów o masie powyżej 25kg zdolnych do wykonywania zadań opryskowych i sadowniczych na niskich wysokościach. Drony te są wykorzystywane do wysokości zaledwie kilku metrów (średnio do ok. 6 m) nad ziemią uwzględniając w tym wysokość samych upraw. Przy zastosowaniu odpowiednich środków technicznych ograniczających wylot opryskowego BSP poza ustaloną wysokość przestrzeni operacji tego typu loty nie powodują dużego ryzyka ani w powietrzu ani na ziemi, a ich wyłączenie z ogólnych przepisów jest tematem otwartym i „do ustalenia” z Polską Agencją Żeglugi Powietrznej co zaznaczył również Kierownik Działu Zarządzania Operacjami BSP – Maciej Włodarczyk – na konferencji dla sektora BSP zorganizowanej przez Sieć Łukasiewicz Instytut Lotnictwa (24.05.2024 r.).

4. Rynek wykazuje również bardzo silne i rosnące zainteresowanie dronami cargo o masie zarówno poniżej jak i znacznie powyżej 25 kg. Część operacji takimi dronami mogłaby być realizowana na zasadach wspomnianych wyłączeń przewidzianych dla operacji na rzecz interesu publicznego – zarówno w sytuacjach wyjątkowych, klęsk żywiołowych (np. dostawy środków medycznych/przetrwania przez służby ratownicze na terenach zalewowych), ale również jako stałe transporty np. krwi realizowane przez centra krwiodawstwa i szpitale. Mimo potencjalnego wyłączenia operacji tego typu ze stosowania rozporządzenia bazowego 2018/1139 i rozporządzeń z niego wynikających konieczne będzie opracowanie regulacji krajowych, które zapewnią bezpieczeństwo operacyjne. Izba dzięki wiedzy i doświadczeniu swoich członków może stanowić znaczące wsparcie merytoryczne we wspomnianych kwestiach.

5. Z myślą o wspieraniu rodzimego przemysłu technologicznego powołana przez Prezesa ULC grupa doradcza mogłaby również monitorować możliwości zwiększania konkurencyjności polskich producentów dronów poprzez wspólne inicjatywy, które promowałyby ich produkty na rynku europejskim i międzynarodowym. Kluczowe w tej kwestii jest też znalezienie sposobów na możliwość przeprowadzania certyfikacji systemów BSP w polskich ośrodkach certyfikujących zarówno do uzyskania klas C dla SBSP, jak również na dalszych etapach certyfikacji np. przy uzyskiwaniu raportu DVR czy też oceny wstępnej i ciągłej zdadności do lotów systemów dedykowanych do wykorzystania w kategorii certyfikowanej operacji.

6. Jednym z kluczowych aspektów operacji SBSP jest cyberbezpieczeństwo, które – przy stale rosnącej liczbie niemal 280 tys. zarejestrowanych operatorów SBSP wykorzystujących swoje drony na obszarze Polski – nabiera stale na znaczeniu. Zdaniem Izby grupa doradcza we współpracy z MSWiA/MON powinna rozpocząć konsultacje prowadzące do określenia standardu bezpieczeństwa cyfrowego dronów użytkowanych na terenie Polski. W drodze prowadzonych prac powinny zostać

opracowane sposoby weryfikacji czy eksploatowane w Polsce drony wysyłają pozyskiwane dane na serwery producentów lub w jakikolwiek inny sposób dane te są przetwarzane lub archiwizowane bez wyraźnej zgody użytkowników samych systemów BSP.

Jako Izba wyrażamy chęć ścisłej pracy w grupie roboczej i współpracy z Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego w celu stworzenia optymalnych warunków rozwoju dla polskiego sektora BSP, który naszym zdaniem jest hamowany przez niesprzyjające warunki prawne.

Z wyrazami szacunku
Zarząd Polskiej Izby Systemów Bezzałogowych

Polską Izbę Systemów Bezzałogowych tworzą kluczowe przedsiębiorstwa z branży BSP:

*Flytronic (WB Group)
AeroMind
IWING
Spartaqs
Terra Hexen
Emitel SA
Part Group
Akademia UAV
PRODRON
Under Ant
DRON.edu.pl
DRONpol
Tomkov
Uniforce Tvprzemyslowa
Farada Group
BZB UAS
SkySnap
JPBC Unmanned Systems
AGRISKY
DILECTRO
AGRODRON
Mobile Monitoring
NaviGate*